

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЛІСОВОГО СЕКТОРУ

студентка гр. ЕД – 71 Писана М. В.

Істотні зрушення в розвитку світової економіки наприкінці двадцятого століття відбулися завдяки економічному захисту природи. Це було проголошено на Першому конгресі економістів з довілля і природних ресурсів, що відбувся у Венеції (1998 р). У країнах, що входять до Організації економічного співробітництва і розвитку, застосовують приблизно 150 інструментів екополітики, за допомогою яких регулюється використання довілля і природних ресурсів. Усього цього багатства світової економічної думки в Україні не використовують, але без цих знань не можна побудувати ефективну екологічну політику, а тим більше - лісову, яка б дала змогу підприємствам лісового сектора вижити в складних еколого-економічних умовах, що склалися в Україні.

Лісовому господарстві України у спадок від старої адміністративно-командної економіки залишився архаїчний економічний механізм, який стримує розвиток підприємств лісового господарства. Цей економічний механізм критикували ще в роки панування радянської системи господарювання. За роки незалежності України мало що змінилося, оскільки економічна система в лісовому господарстві не стала захисником лісу.

Реформування лісового господарства в Україні ускладнюється не лише недолугим "Лісовим кодексом України", але й несприятливими еколого-економічними умовами лісокористування. Для того, щоб лісові підприємства були конкурентоспроможними на ринках лісової продукції необхідно, щоб структура їх лісового фонду була близькою до нормального стану. У багатьох європейських країнах таку структуру лісового фонду стимулюють податковими пільгами, пільговим кредитуванням, державними дотаціями тощо. В Україні склалася несприятлива вікова структура лісів (частка стиглих і перестійних лісів на підприємствах Держкомлісу складає лише 11,2 %). Окрім того, стиглі та перестійні ліси, у яких переважають найбільш цінні деревні породи, характеризуються низькою повнотою. Запаси деревини складають приблизно 50% потенційно можливих. З такою таксаційною характеристикою лісів неможливо без державної фінансової підтримки забезпечити ефективне відтворення лісового фонду, розвиток лісової інфраструктури і сталий розвиток лісового господарства країни на принципах, що були проголошені Міжнародною конференцією ООН в Ріо-де-Жанейро (1992 р.). Тим більше потрібна така фінансова допомога у випадку проведення лісової політики розширеного відтворення лісів. А таку політику проводити необхідно, оскільки лісистість території України складає лише 15,6% (лісистість Європи –38,0%).

Лісове господарство і промисловий лісовий сектор тісно пов'язані між собою. Через постійну, а часом і злочинну, приватизацію деревообробна промисловість опинилася в дуже критичному стані. У більшості європейських країн національна лісова політика спрямована на розвиток інтеграції лісового господарства з промисловістю, сільським господарством, туризмом. Спостерігається різноманіття форм таких інтеграційних зв'язків, розвиток яких стимулюється через економічні інструменти лісової політики. В Україні в процесі приватизації було розвалено немало ефективних комплексних лісових підприємств, особливо на території Закарпатської, Івано-Франківської та Чернівецької областей.

Складна економічна ситуація в деревообробній промисловості є віддзеркаленням соціально-економічної ситуації в Україні. Через різке падіння життєвого рівня населення зменшився попит на меблі та іншу продукцію лісового промислового сектора, змінилася структура споживання продукції деревообробної промисловості. Крім того, внутрішній ринок меблевої продукції виявився незахищеним. Інфляція в національній економіці, нерозвинена інфраструктура ринкової економіки та монополізм на ринках капіталів призвели до іммобілізації обігових коштів на багатьох деревообробних підприємствах.

Основне завдання довгострокової державної економічної політики полягає в тому, щоб зберегти кваліфікованих фахівців, науковців і викладачів. Необхідно допомогти утвердитися на ринках продукції перспективним підприємствам, визнати банкрутами безнадійні підприємства і передати їх майно в руки ефективних власників. Ситуація в деревообробній промисловості почне змінюватися на краще лише з підвищенням життєвого рівня населення. Як би не змінювалася ситуація на ринках лісової продукції, необхідно мати на увазі: лісове господарство і промисловий лісовий комплекс приречені бути партнерами. Лісове господарство повинно навчитися сприяти розвитку внутрішнього ринку і захищати його. Орієнтація на зовнішній ринок, хоч і дуже спокуслива, але дуже і дуже ризикована. Прогноз ситуації, що буде складатися на європейському ринку лісової продукції (особливо враховуючи екологічні фактори: великі запаси перестійних насаджень, що стають екологічною загрозою для Європи; вітровали, що призвели до накопичення 100 млн. м³ вітровальної деревини), приводить до висновку, що Європа може не допустити Україну на європейський ринок лісової продукції. І для цього в неї будуть підстави, оскільки лісовий менеджмент в Україні не відповідає європейським стандартам.

Науковий керівник: доц. Лукаш О. А.